

Tekst 1

Over Sextus Roscius als persoon.

1 Patrem occidit Sex. Roscius. Qui homo? Adulescentulus corruptus et
2 ab hominibus nequam inductus? Annos natus maior quadraginta. Vetus
3 videlicet sicarius, homo audax et saepe in caede versatus? At hoc ab
4 accusatore ne dici quidem audistis. Luxuries igitur hominem nimirum et
5 aeris alieni magnitudo et indomitae animi cupiditates ad hoc scelus
6 impulerunt? De luxuria purgavit Erucius cum dixit hunc ne in convivio
7 quidem ullo fere interfuisse. Nihil autem umquam debuit. Cupiditates
8 porro quae possunt esse in eo qui, ut ipse accusator obiecit, ruri semper
9 habitavit et in agro colendo vixerit? Quae vita maxime disiuncta a
10 cupiditate et cum officio coniuncta est.

11 Quae res igitur tantum istum furorem Sex. Roscio obiecit? 'Patri' inquit
12 'non placebat.' Patri non placebat? Quam ob causam? Necesse est enim
13 eam quoque iustam et magnam et perspicuam fuisse. Nam ut illud
14 incredibile est, mortem oblatam esse patri a filio sine plurimis et maximis
15 causis, sic hoc veri simile non est, odio fuisse parenti filium sine causis
16 multis et magnis et necessariis. Rursus igitur eodem revertamur et
17 quaeramus quae tanta vitia fuerint in unico filio quare is patri displiceret.
18 At perspicuum est nullum fuisse. Pater igitur amens, qui odisset eum sine
19 causa quem procrearat? At is quidem fuit omnium constantissimus. Ergo
20 illud iam perspicuum profecto est, si neque amens pater neque perditus
21 filius fuerit, neque odi causam patri neque sceleris filio fuisse.

22 'Nescio' inquit 'quae causa odi fuerit; fuisse odium intellego quia
23 antea, cum duos filios haberet, illum alterum qui mortuus est secum omni
24 tempore volebat esse, hunc in praedia rustica relegavit.' Quod Erucio
25 accidebat in mala nugatoriaque accusatione, idem mihi usu venit in causa
26 optima: ille quomodo crimen commenticium confirmaret non inveniebat,
27 ego res tam leves qua ratione infirmem ac diluam reperire non possum.
28 Quid ais, Eruci? Tot praedia, tam pulchra, tam fructuosa Sex. Roscius filio
29 suo relegationis ac supplici gratia colenda ac tuenda tradiderat? Quid?

30 Hoc patres familiae qui liberos habent, praesertim homines illius ordinis ex
31 municipiis rusticanis, nonne optatissimum sibi putant esse filios suos rei
32 familiari maxime servire et in praediis colendis operae plurimum studique
33 consumere? An amandarat hunc sic ut esset in agro ac tantummodo
34 aleretur ad villam, ut commodis omnibus careret? Quid? Si constat hunc
35 non modo colendis praediis praefuisse sed certis fundis patre vivo frui
36 solitum esse, tamenne haec a te vita eius rusticana relegatio atque
37 amandatio appellabitur? Vides, Eruci, quantum distet argumentatio tua ab
38 re ipsa atque a veritate: quod consuetudine patres faciunt, id quasi
39 novum reprehendis; quod benevolentia fit, id odio factum criminari; quod
40 honoris causa pater filio suo concessit, id eum supplicii causa fecisse dicis.
41 Van dit alles ben je zeker niet onkundig, maar je hebt zo bitter weinig
42 argumenten tot je beschikking, dat je niet alleen ons, maar ook de
43 normale gang van zaken, de gewone levenswijze van de mensen en de
44 opinie van iedereen meent te moeten tegenspreken.

Cicero, Pro Sexto Roscio Amerino 39-45